

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „ES savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategija“

(COM(2021) 120 final)

(2021/C 517/13)

Pranešėjas **José Antonio MORENO DÍAZ**

Konsultavimasis	Europos Komisija, 2021 5 31
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priimta skyriuje	2021 9 7
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 9 22
Plenarinė sesija Nr.	563
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	219 / 1 / 4

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Savanoriško grįžimo ir tvarios reintegracijos strategija siekiama nustatyti bendrą požiūrį į valstybių narių skatinamų remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos (angl. AVRR) programų kūrimą, rengimą ir vykdymą, apibrėžiant bendrus tikslus ir skatinant nacionalinių programų, taip pat šių programų ir Europos Sąjungos veiksmų nuoseklumą. Strategija taip pat siekiama skatinti ir kurti bendras priemones ir gerinti valstybių narių bendradarbiavimą šiose srityse.

1.2. Iki šiol yra labai įvairių priemonių ir požiūrių savanoriško grįžimo ir reintegracijos srityje, todėl sukurta daug iniciatyvų, programų ir projektų, kuriems kartais trūksta bendros orientacinės sistemos, o tai apsunkina jų vertinimą, taip pat veiksmingą jų taikymą. Šios strategijos tikslas – siekti labiau suderinti tas orientacines sistemas ir skatinti Europos šalių bendradarbiavimą rengiant AVRR programas.

1.3. EESRK palankiai vertina šią strategiją, kaip valdymo priemonę, kuria siekiama gerinti valstybių narių veiksmų koordinavimą ir bendrus tikslus migracijos valdymo srityje. EESRK pritaria Komisijos argumentams, kad, be kita ko, reikia daryti pažangą peržiūrint ir derinant priemones, renkant duomenis ir taikant susijusių asmenų konsultavimo mechanizmus, kad būtų išspręsta požiūrių nenuoseklumo problema, sumažintos grąžinimo išlaidos ar padidintos numatytos šių programų lėšos.

1.4. Tačiau, kaip ir anksčiau, EESRK apgailestauja, kad priemonės, kuriomis siekiama pažangos užtikrinant teisėtus pateikimo kelius ir kurios daro poveikį daugeliui užsieniečių, gyvenančių Europos Sąjungoje, yra rengiamos vėliau nei pasiūlymai, kuriais siekiama išspręsti su pažeidimais susijusius klausimus, ir yra mažesnės apimtys nei šie pasiūlymai. Siekiant pasiūlyti alternatyvų, apimančių ne tik sienų kontrolę ir grąžinimą, būtina laikytis visa apimančio požiūrio į judumą.

1.5. EESRK pažymi, kad daugelis grąžinimo atvejų nėra veiksmingi, nes nedalyvauja kilmės šalys, taip pat nenoriai dalyvauja asmenys, neteisėtai esantys ES. Todėl, nors Komitetas ir teigiamai vertina Komisijos pastangas, jam tenka tik abejoti kai kurių pateiktų pasiūlymų, tokių kaip remiamas grąžinimas, veiksmingumu.

1.6. EESRK taip pat reiškia susirūpinimą dėl būsimo *Frontex* vaidmens, ypač dabar, kai Europos Parlamentas paskelbė ataskaitą dėl šios Europos agentūros įvykdytų teisių pažeidimų ⁽¹⁾. EESRK nuomone, būtina reikalauti sukurti veiksmingus ir operatyvius *Frontex* veiklos audito ir faktinės atskaitomybės mechanizmus, taip pat mechanizmus, pagal kuriuos būtų užtikrinta, kad agentūros veikla atitiktų žmogaus teises.

1.7. EESRK remia geresnį visų suinteresuotųjų subjektų veiksmų koordinavimą, taip pat numatytus patobulinimus, kuriais siekiama stiprinti valstybių narių solidarumą ir bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis. Jis taip pat remia pastangas, kuriomis siekiama gerinti grąžinamų asmenų konsultavimą ir orientavimą bei pilietinės visuomenės dalyvavimą grąžinimo ir visų pirma tvarios reintegracijos veikloje. Be to, EESRK teigiamai vertina pastangas gerinti prieigą prie išteklių ir duomenų rinkimą bei keitimąsi gerąja patirtimi šioje srityje.

1.8. EESRK yra susirūpinęs dėl pirmiau minėto tikslo paspartinti greitą savanorišką grįžimą nuo išorės sienų, nes tai gali reikšti nepakankamas garantijas. Visų pirma EESRK yra susirūpinęs dėl to, kad tokiais atvejais gali būti piktnaudžiaujama: šie asmenys išsiunčiami arba siekiama ekonomiškai atlyginti kelionės tikslo šalims, kurios priima grįžusius asmenis, nepakankamai atsižvelgiant į tų asmenų pageidavimus, ir, blogiausia, – nepaisant jų teisių. EESRK taip pat įspėja, kad pagal programas, susijusias su neteisėtai ES esančiais asmenimis, teikiamos paskatos yra nenuoseklios, o tai gali atgrasyti kilmės šalis nuo bet kokių bandymų sumažinti šiuos srautus.

1.9. Į tai atsižvelgdamas, EESRK ir toliau mano, kad viena iš Europos Sąjungos strateginių migracijos ir prieglobsčio politikos silpnųjų yra tai, kad ji dėmesį skiria beveik vien kovai su pažeidimais: tiek pasienyje, tiek pasitelkiant savanorišką grįžimą ir priverstinį grąžinimą. Todėl dar kartą prašo Komisijos peržiūrėti savo orientacinę sistemą ir imtis veiksmingų priemonių siekiant užtikrinti integruotą požiūrį į migracijos ir prieglobsčio politiką, kurią vykdant būtų skatinamas prižiūrimas, teisėtas ir saugus judumas.

2. Bendrosios aplinkybės

2.1. Skatinti savanorišką grįžimą yra strateginis Europos Sąjungos migracijos politikos tikslas nuo tada, kai 2018 m. buvo priimta Grąžinimo direktyva; tai nurodyta naujame migracijos ir prieglobsčio pakte.

2.2. Savanoriškas grįžimas suprantamas kaip priemonė, kuri neteisėtai ES teritorijoje esantiems migrantams suteikia galimybę grįžti į savo kilmės šalis. Manoma, kad ši priemonė leidžia migrantams savanoriškai apsispręsti, padeda vykdyti readmisiją į kilmės šalį ir sudaro sąlygas geresnei integracijai į priimančiąją visuomenę nei priverstinio grąžinimo procedūros. Iš 491 195 neteisėtai ES apsistojusių trečiųjų šalių asmenų, kuriems buvo liepta grįžti 2019 m., 142 320 faktiškai grįžo į trečiąją šalį.

2.3. Šia strategija siekiama nustatyti bendrą požiūrį į valstybių narių skatinamą remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos (angl. AVRR) programų kūrimą, rengimą ir vykdymą, apibrėžiant bendrus tikslus ir skatinant nacionalinių programų, taip pat šių programų ir Europos Sąjungos veiksmų nuoseklumą. Strategija taip pat siekiama skatinti ir kurti bendras priemones ir gerinti valstybių narių bendradarbiavimą.

2.4. Paramos grąžinimui ir reintegracijai tikslas yra padėti neteisėtai ES esantiems migrantams savanoriškai grįžti į kilmės šalį ir pradėti ten gyventi savarankiškai, taip mažinant neteisėtos pakartotinės migracijos grėsmę. Į paramą grąžinimui gali būti įtrauktos, pvz., išankstinės konsultacijos prieš išvykstant, psichosocialinė parama ir pagalba organizuojant kelionę, pagalba, siekiant patenkinti skubius medicininius poreikius, ir (arba) finansinė pagalba, siekiant palengvinti grįžimą ir grįžus padėti įsitvirtinti. Parama reintegracijai siekiama padėti asmeniui sėkmingai integruotis į visuomenę; į ją gali būti įtraukta skubi pagalba ir konsultacijos atvykus, parama, siekiant atrasti ar sukurti repatrijuotam asmeniui pajamas generuojančią veiklą, taip pat veikla vietinėse bendruomenėse.

2.5. ES tiesiogiai ar pasitelkdama valstybių narių programas finansuoja daug su savanorišku grįžimu ir reintegracija susijusių veiksmų. 2014–2018 m. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) lėšomis buvo finansuota beveik 60 AVRR programų, taip pat panašios iniciatyvos finansuotos Europos plėtros fondo lėšomis ir pasitelkiant tokias priemones,

⁽¹⁾ Žr. 2021 m. liepos 14 d. Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto parengtą *Frontex* faktų nustatymo tyrimo dėl įtariamų pagrindinių teisių pažeidimų ataskaitą, https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf.

kaip vystomojo bendradarbiavimo priemonė ir Pasirengimo narystei paramos priemonė. Kita vertus, esama daug valstybių narių, kurios turi savo AVRR programas.

2.6. Iki šiol yra labai įvairių priemonių, todėl sukurta daug iniciatyvų, programų ir projektų, kuriems kartais trūksta bendros orientacinės sistemos, o tai apsunkina jų vertinimą, taip pat veiksmingą jų taikymą. Šios strategijos tikslas – siekti labiau suderinti tas orientacines sistemas ir skatinti Europos šalių bendradarbiavimą rengiant AVRR programas.

2.7. Komisijos pateiktoje strategijoje numatyti šie tikslai: 1) priimti daugiau sprendimų dėl migrantų savanoriško grįžimo ir padidinti tokių sprendimų dalį, atsižvelgiant į bendrą grįžtančiųjų skaičių; 2) sukurti papildomą valstybių narių bendradarbiavimo ir solidarumo galimybę, prisidedant prie grąžinimo rėmimo; 3) didinti individualios ir Sąjungos pagalbos veiksmingumą, mažinant spragas ir dubliavimąsi bei didinant sinergiją su kitais paramos teikėjais ir trečiosiomis šalimis, įskaitant geresnę pažeidžiamų migrantų apsaugą; 4) užtikrinti tvarius grąžinimo ir reintegracijos veiksmus, atsižvelgiant į asmens poreikius ir į juos reaguojant; 5) skatinti grąžinimo tvarumą ir mažinti neteisėtą pakartotinę imigraciją, įskaitant paramos teikimą priimančiosioms bendruomenėms; 6) individualiu ir Sąjungos lygmenimis gerinti reintegracijos veiksmų tvarumą, taip pat jų indėlį į trečiųjų šalių vystymosi planus, užtikrinant sąsają su kitomis finansuojamomis vystymosi veiklomis nacionaliniu ar Sąjungos lygmenimis kūrimą; 7) didinti trečiųjų šalių pajėgumus ir dalyvavimą grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos procesuose; 8) susieti minėtus tikslus taikant teisėmis grindžiamą ir į migrantus orientuotą požiūrį.

2.8. Savanoriškai grįžusiems asmenims dėl savanoriško grįžimo suteikiama realių galimybių, taip pat atsižvelgiama į jų poreikius, lūkesčius ir perspektyvas jiems grįžus. Be to, vykdant bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, jiems gali padėti šalis, į kurią grįžtama. Todėl reintegracija yra būtina, siekiant užtikrinti grąžinimo programų veiksmingumą ir patikimumą, nes plėtojamos priemonės, kuriomis siekiama padėti migrantams įveikti socialinius, ekonominius ir psichosocialinius sunkumus, su kuriais jie susiduria grįždami į savo bendruomenę, taip pat siekiant užtikrinti, kad jų grįžimas būtų tvaresnis. Reintegracija turi būti rengiama dalyvaujant nacionalinėms ir vietos valdžios institucijoms, taip pat priimančiosioms vietos bendruomenėms ir pilietinei visuomenei, siekiant padėti užtikrinti realias ateities perspektyvas sugrąžintam asmeniui bei jo vietos bendruomenei.

2.9. Norint paremti suinteresuotuosius subjektus taikant šią strategiją, strategijoje bus numatyta konkreti praktinė tvarka pirmiau minėtiems tikslams įgyvendinti ir priemonių rinkinys, apimantis IT sprendimus, kuriais siekiama panaikinti esamas informacijos spragas ir palengvinti duomenų valdymą, taip pat į projektų valdymą orientuotas rekomendacijas, vystymosi programavimą ir pajėgumų kūrimą orientuotą požiūrį.

2.10. Ši strategija parengta remiantis atviru dalyvavimo procesu, į kurį įsitraukė įvairūs svarbiausi dalyviai, tokie kaip už AVRR programas atsakingos nacionalinės institucijos, subjektai, dalyvaujantys grąžinimo procese, paslaugų tinklai ir kt.

3. Pastabos dėl savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategijos pristatymo

3.1. EESRK palankiai vertina Europos savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategiją, kaip valdymo priemonę, kuria siekiama gerinti valstybių narių veiksmų koordinavimą ir bendrus tikslus migracijos valdymo srityje.

3.2. EESRK supranta, kad peržiūrint tokią priemonę, kaip savanoriškas grįžimas ir reintegracija, reikia atlikti patobulinimus, kuriuos Komisija įvardija savo komunikate. Mažinti požiūrių skirtumus ir grąžinimo išlaidas, gerinti informacijos rinkimą, grįžusiems asmenims teikiamų konsultacijų sistemą ir susijusių šalių veiksmų koordinavimą, remti savanoriško grįžimo ir reintegracijos projektų tvarumą, taip pat didinti numatytas šių programų lėšas – tai klausimai, kuriuos EESRK laiko būtinais, siekiant didinti šių priemonių veiksmingumą. EESRK taip pat mano, kad būtina gerinti duomenų rinkimą ir gerosios patirties nustatymą, siekiant dalytis įgyta patirtimi.

3.3. Tačiau, kaip ir anksčiau (Nuomonėje SOC/649⁽²⁾), EESRK apgailestauja, kad priemonės, kuriomis siekiama pažangos užtikrinant teisėtus patekimo kelius ir kurios daro poveikį daugeliui užsieniečių, gyvenančių Europos Sąjungoje, yra rengiamos vėliau nei pasiūlymai, kuriais siekiama išspręsti su pažeidimais susijusius klausimus, ir yra mažesnės apimties nei šie pasiūlymai. Primena, jog tam, kad būtų galima pasiūlyti alternatyvų, apimančių ne tik sienų kontrolę ir grąžinimą, būtina laikytis visa apimančio požiūrio į judumą.

⁽²⁾ OL C 123, 2021 4 9, p. 15.

3.4. EESRK pripažįsta sunkumus, su kuriais susiduria dauguma valstybių narių siekdamas veiksmingai grąžinti asmenis, ir Komisijos norą siekti bendros ir veiksmingos Europos grąžinimo sistemos. Vis dėlto EESRK nori priminti, kad daugelis grąžinimo atvejų nėra veiksmingi, nes nedalyvauja kilmės šalys, taip pat nenoriai dalyvauja asmenys, neteisėtai esantys ES. Savanoriškas grąžimas siekiant išvengti priverstinio išsiuntimo negali būti suprantamas kaip veiksmas be jokių sąlygų.

3.5. EESRK dar kartą reiškia abejones dėl remiamo grąžinimo, nes nėra aiškių valstybių narių paskatų dalyvauti šioje priemonėje, kuri tebėra paremta savanorišku solidarumu.

3.6. EESRK pripažįsta, kad Komisija stengiasi imtis priemonių grąžinimo srityje, tiek stebėdama nacionalines programas, tiek vykdydama pačios ES finansuojamas iniciatyvas. Šiuo požiūriu reikia atkreipti dėmesį į Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklą, kuriuo skatinamas kompetentingų institucijų bendradarbiavimas migracijos srityje. Komisija yra numaciusi, kad nuo 2022 m. *Frontex* perims šio tinklo veiklą, o tai EESRK kelia didelį susirūpinimą, atsižvelgiant į Europos Parlamento darbo grupės parengtą ataskaitą dėl šios Europos agentūros įvykdytų teisių pažeidimų. EESRK nuomone, tai numaciūs reikia reikalauti sukurti veiksmingus ir operatyvius *Frontex* veiklos audito ir faktinės atskaitomybės mechanizmus, taip pat mechanizmus, pagal kuriuos būtų užtikrinta, kad agentūros veikla atitiktų žmogaus teises⁽³⁾. Šiam klausimui reikia skirti daug dėmesio, nes apsaugoti žmogaus teises būtina vykdant visus Europos Sąjungos veiksmus, įskaitant migracijos politiką, taip pat įgyvendinant grąžinimo ir reintegracijos procesus, o *Frontex* veiklos auditas turi būti vykdomas (ir prireikus pataisos atliekamos) tikruoju laiku.

3.7. Įgyvendinant grąžinimo ir reintegracijos programas sutelkiama daug dalyvių, paslaugų teikėjų, mokymo įstaigų, keičiamasi informacija ir išteklių tiek išvykimo, tiek atvykimo šalyse. Šie dinamiški veiksmai grindžiami tuo, kad asmenys Europos teritorijoje yra neteisėtai, ir susirūpinimą kelia mintis, jog dėl to gali atsirasti verslų, paremtų būtent tų asmenų neteisėtu buvimu, o tai gali turėti įtakos šio imigracijos būdo skatinimui, tikintis, kad asmenys bus grąžinti (grįš savanoriškai ar bus grąžinti priverstinai).

4. Papildomos pastabos dėl šioje strategijoje taikomo požiūrio

4.1. EESRK vis dar mano, kad viena iš Europos Sąjungos strateginių imigracijos ir prieglobsčio politikos silpnųjų yra tai, kad ji dėmesį skiria beveik vien kovai su pažeidimais: tiek pasienyje, tiek pasitelkiant savanorišką grąžinimą ir priverstinį grąžinimą. Siekiant išvengti pažeidimų, reikia sukurti teisinius, lengvai pritaikomus, saugius ir veiksmingus patekimo į ES mechanizmus, kuriais taip pat būtų ribojamos pažeidimais grindžiamos ekonominio išnaudojimo galimybės.

4.2. EESRK yra susirūpinęs dėl pirmiau minėto tikslo paspartinti greitą savanorišką grąžinimą nuo išorės sienų, nes tai gali reikšti nepakankamas garantijas. Jei savanoriško grąžimo procesas suprantamas kaip brandus (asmens) sprendimas, apimantis reintegracijos veiksmus (kuriuose dalyvauja abiejų valstybių institucijos), nesuprantama, kodėl pasienyje reikėtų remtis šiuo modeliu. Priešingu atveju galima manyti, kad savanorišku grąžimu bus piktnaudžiaujama: šie asmenys išsiunčiami arba siekiama ekonomiškai atlyginti kelionės tikslo šalims, kurios priima grąžiusius asmenis, nepakankamai atsižvelgiant į jų pageidavimus, ir, blogiausia, – nepaisant jų teisių.

4.3. Veiksmingas visų suinteresuotųjų subjektų veiksmų koordinavimas. EESRK gali tik pritarti tam, kad viešojoje politikoje dalyvaujančių šalių veiksmai būtų koordinuojami geriau. Vis dėlto susirūpinimą kelia tai, kad daugėja tokių dalyvių ir suinteresuotųjų subjektų, kurie savanorišką grąžinimą mato kaip verslo galimybę ir kurie esamomis sąlygomis neatsižvelgia į grąžiusių asmenų poreikius.

4.4. Solidarumo ir bendradarbiavimo didinimas. Grąžinimo ir reintegracijos veiksmai turi būti įgyvendinami remiantis valstybių narių bendradarbiavimu ir solidarumu. Reikia stiprinti koordinavimo priemones, apimančias ne tik ekonominį indėlį, bet ir dalijimąsi žiniomis, įsipareigojimais ir įgyta patirtimi. Be to, visi veiksmai turi būti įgyvendinami remiantis pagarba ir bendradarbiavimu su trečiosiomis šalimis, kuriose plėtojamos šios iniciatyvos, skatinant ne tik institucijų dalyvavimą, bet ir bendradarbiavimą su pilietine visuomene bei jos indėlį.

⁽³⁾ Žr. 2021 m. liepos 14 d. Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto parengtoje FRONTEX faktų nustatymo tyrimo dėl įtariamų pagrindinių teisių pažeidimų ataskaitoje išdėstytas rekomendacijas šiuo požiūriu: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf.

4.5. Parama savanoriškam migrantų, esančių trečiojoje šalyje ir tarp jų, grįžimui ir reintegracijai. EESRK nuomone, siekiant valdyti migraciją būtina užtikrinti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis. Neatrodė, kad bendradarbiavimas, kai pagrindinis dėmesys skiriamas priemonėms, pagal kurias išteklių teikimas priklauso nuo pažeidimų, yra tinkamiausias būdas atgrasyti nuo tų pažeidimų.

4.6. Veiksmingas konsultavimas grąžinimo klausimais ir nukreipimas. Būtina geriau informuoti migrantus per visą procesą, turint omenyje tai, kad, net vykdant priverstinį išsiuntimą asmenų teisės yra neatimamos ir privalo būti užtikrintos. Būtent dėl to, taip pat dėl didelio subjektų, turinčių dalyvauti vykdant sėkmingą savanoriško grįžimo programą, skaičiaus (kilmės šalyje, kelionės tikslo šalyje, diasporoje ir t. t.), šios priemonės negali būti rengiamos kaip skubios priemonės, neužtikrinant aiškios jų sąsajos su reintegracijos projektais.

4.7. Pagalbos kokybės užtikrinimas. EESRK dar kartą gali tik pritarti tam, kad svarbu teikti savanoriško grįžimo paramą, apimančią įvairias paslaugas ir išmokas – nuo konsultavimo, medicininės ir psichologinės pagalbos iki finansinės, teisinės ir logistinės pagalbos organizuojant keliones. Todėl Komitetas dar kartą pažymi, kad AVRR programos negali būti suprantamos kaip masiškai ir visuotinai naudojama priemonė: savanoriškas šeimų grįžimas reikalauja užtikrinti išskirtinį dėmesį vaikams, kitaip nei kitais grąžinimo atvejais. *Frontex* vaidmuo užtikrinant kai kurių šių paslaugų teikimą ir vertinimą šiuo metu kelia susirūpinimą.

4.8. Reintegracijos pagalbos tvarumo ir šalių partnerių atsakomybės skatinimas. Šis klausimas labai svarbus ne tik siekiant užtikrinti grįžusių asmenų ateitį, bet ir siekiant užkirsti kelią pakartotinei neteisėtai imigracijai. EESRK dar kartą įspėja, kad pagal programas, susijusias su neteisėtai ES esančiais asmenimis, teikiamos paskatos yra nenuoseklios, o tai gali atgrasyti kilmės šalis nuo bet kokių bandymų sumažinti šiuos srautus. Be to, tokios politikos, kaip savanoriško grįžimo politika, veiksmingumo užtikrinimas remiantis tik trečiųjų šalių valia gali reikšmingai susilpninti Europos migracijos politikos patikimumą ir nuoseklumą.

4.9. Savanoriško grįžimo ir reintegracijos finansavimas. Akivaizdu, kad ES yra pagrindinė įvairių AVRR programų finansuotoja. Būtina užtikrinti, kad bet kokiais klausimais bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis būtų atsižvelgiama į tai, ar šios šalys įsipareigojusios laikytis tarptautinės viešosios teisės ir užtikrinti žmogaus teisių apsaugą bei pagrindines piliečių laisves. Bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis bet kurioje srityje, kurioje sprendžiami su žmogaus teisėmis susiję klausimai, turėtų būti gautas Europos Parlamento pritarimas. Siekis bendradarbiavimą grąžinimo srityje padaryti būtina Europos Sąjungos išorės veiksmų ir kaimynystės politikos sąlyga yra priemonė ne mažinti pažeidimus, o priešingai – šiuos pažeidimus reikšmingai skatinti.

Bruselis, 2021 m. rugsėjo 22 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Christa SCHWENG
